

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττού 47-51, 161-21 Καισαριανή. Τηλ. 210-7224123 Fax 210-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Αριθμ. Πρωτ.: Φ.1/3/954 Έν Καισαριανή τῇ 26ῃ Αὐγούστου 2005

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 50ῃ

Πρός
τόν Εὐλαβέστατο Ἱερό Κλῆρο καί τόν Πιστό Λαό
ἅπαν τό πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας

Ἀδελφοί μου καί παιδιά μου
χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Στά τέλη τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1922 ἐγράφη ὁ ἐπίλογος τῆς ζωῆς καί παρουσίας τῶν Ἑλλήνων στή Μικρά Ἀσία. Ὁ ἐνθοῖερομάρτυρας Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος ἔγραψε γιά τούς διωγμούς τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρασίας : *“ Ἡ ἱστορία δέν ἔχει νά ἐπιδείξη τοιαῦτα παραδείγματα ἐκατοντάδων χιλιάδων λαοῦ χριστιανικοῦ ἀνοικτιρμόνως ἐξαπονδρισθέντος καί καταθρυμματισθέντος ὑπό τῆς ἀγρίας λύσσης τοῦ τουρκικοῦ φανατισμοῦ καί θηριωδίας Τό ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνικόν Γένος κατέβη εἰς τόν Ἄδην διά νά μή ἀναβῇ ἐκεῖθεν πλέον ”* (Ἐν Χρήστου Σολομωνίδη, *“ Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος ”*, Ἐκδόσεις Εἰρμός, Ἀθήνα 1993, σελ. 190).

Τό Σάββατον τῆς 27^{ης} Αὐγούστου 1922 οἱ Τοῦρκοι καταλαμβάνουν τήν Σμύρνη. Τό ἀπόγευμα τῆς ἴδιας ἡμέρας κατακρεουργεῖται ἀπό τόν φανατισμένο Τουρικό ὄχλο ὁ ἐνθοῖερομάρτυρας Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος καί ἀρχίζουν οἱ λεηλασίες καί οἱ βιαιότητες κατά τῶν Χριστιανῶν. Μετά τήν κατάληψι τῆς πόλεως ὁ Τοῦρκος διοικητής τοῦ Στρατοῦ, ὑποστράτηγος Νουρεντίν Πασᾶς, ἐκάλεσε τόν Ποιμενάρχη καί πνευματικό Πατέρα τῶν Χριστιανῶν στό Διοικητήριο τῆς Σμύρνης. Ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης εἰσῆλθε στό Διοικητήριο ὑψηλόφρων, ἀγέρωχος καί ἄφοβος συνοδευόμενος ἀπό ὁμογενεῖς προκρίτους. Ὁ Τοῦρκος ἀξιωματοῦχος τόν ἐκατηγόρησε ὡς προδότη ἔναντι τοῦ Ὄθωμανικοῦ Κράτους. Κατά τήν ὀλιγόλεπτη

συνάντησι τους ό Νουρεντίν Πασᾶς συμπεριεφέρθη μέ καταφανή έχθρότητα πρός τόν Ίεράρχη. Αφοῦ τόν ἐξύβρισε καί τόν ἀπειλῆσε ἐξήλθε καί ἐνεφανίσθη στόν ἐξώστη τοῦ Διοικητηρίου καί ἐκάλεσε τούς συγκεντρωμένους Τούρκους νά παραλάβουν τόν Ίεράρχην, νά τόν δικάσουν καί νά τόν τιμωρήσουν, ὅπως αὐτοί ἤθελαν μέ τά λόγια : “ Ἄν σᾶς ἔκανε καλό νά τοῦ κάνετε καλό ἄν σᾶς ἔκανε κακό νά τοῦ κανετε κακό ”. (Ἐνθ’ ἀνωτέρω σελ. 455). Ὁ ὄχλος ἔπραξε, ὅπως τόν ἐξώθησε τό μῖσος, ἡ έχθρότητα καί ἡ ἀγριότητα τῶν αἰσθημάτων του.

Τά ἄγρια τουρκιά στίφη ἔμοιαζαν μέ πλατειά καί φουρτουνιασμένη θάλασσα. Ὅπως αὕτη σκεπάζει καί καταποντίζει τό ἀνερμάτιστο καράβι ἔτσι κι’ ὁ ἅγιος Ἀρχιερέας καταποντίσθηκε ἀνάμεσα στά λυσσῶντα τουρκικά πλήθη. Μέ ξιφολόγχη τοῦ βγάζουν τά μάτια. Τοῦ κόβουν τήν γλῶσσα. Τοῦ κόβουν τά ἀφτιά. Τοῦ κόβουν τά χέρια. Τοῦ ξεριζώνουν τά γένια. Ἔσυραν τό νεκρό σῶμα του στίς τουρκικές συνοικίες, ὅπου τό διεμέλισαν. Ὅ, τι ἀπέμεινε τό ἔριξαν στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Μέλη καί τό ἄφησαν νά τό φάγουν τά σκυλιά καί τά ὄρνια.

Τήν 31 Αὐγούστου 1922 οἱ Τοῦρκοι πυρπολοῦν τήν Πρωτεύουσα τῆς Ἰωνίας τήν Σμύρνη. Οἱ Ἑλληνικοί πληθυσμοί, ὅσοι δέν ἐσφαγιάσθησαν, ἔφυγον πανικόβλητοι.

Εἶναι γνωστά καί καταγεγραμμένα τά ὅσα ἐπηκολούθησαν, τά ὅποια ἀποδίδονται μέ τίς χαρακτηριστικές λέξεις “*Μικρασιατική Καταστροφή*”.

Εἶναι κοινῶς ἀποδεκτά τά στοιχεῖα πού συνθέτουν τήν Μικρασιατική τραγωδία :

α. Οἱ σφαγές, οἱ λεηλασίες οἱ καταστροφές τῶν περιουσιῶν καί οἱ παντοειδεῖς φρικαλεότητες σέ βάρος τῶν Ἑλλήνων καί Ἀρμενίων, δηλαδή ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ, στίς πόλεις καί στά χωριά τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τά ὅποια ἀνεκαταλαμβάνοντο ἀπό τούς Τούρκους.

β. Ἡ στρατολόγησι καί ἐξόντωσι τοῦ ἀνδρικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες τότε ἀπό 18-48 ἐτῶν ἐστρατολογήθησαν καί ὑποχρεώθησαν νά καταταγοῦν στά ἐργατικά τάγματα. Ἡ τροφή των ἦτο μόνο χόρτα. Ἡ ἐνδυμασία τους ράκη. Ἀνυπόδητοι ὠδευον ἐπί μῆνες ἐκτεθειμένοι στό φλογερό ἥλιο τῆς Βαγδάτης καί στό ἀφόρητο ψῦχος τοῦ Καυκάσου. Ἀσθένειες καί ἐπιδημίες ἰδιαίτέρως χολέρας καί ἐξανθηματικοῦ τύφου τούς ἐθέριζαν. Τά βουνά καί οἱ κοιλάδες τῆς Ἀνατολίας

έποτίσθησαν μέ τό Έλληνικό αίμα. Στά φαράγγια καί στίς χαράδρες έσπέρνονταν τά όστᾶ τῶν μαρτύρων τῆς Έλληνικῆς φυλῆς.

Οί οίκογένειες τῶν μή προσερχομένων νά καταταγοῦν στά τάγματα έργασίας έξετοπίσθησαν. Ἡ περιουσία τους έθεωρήθη έγκαταλελειμμένη καί κατησχέθη. Ἡ καταδίωξι τῶν φυγοστράτων ἦτο σκληρή καί άπάνθρωπη.

γ.Ἡ θυσία τοῦ Κορυφαίου Μάρτυρος τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου, τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν καί Κληρικῶν, άλλά καί τῶν προκρίτων τῆς Ὅμογενείας στήν Μικρά Ἀσία.

δ.Ἡ πυρπόλησι τῆς πανέμορφης Σμύρνης τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἰωνίας άπό τούς Τούρκους.

ε.Ὁ Γολγοθᾶς τῶν αἰχμαλώτων καί τῶν όμήρων, οἱ όποῖοι όδηγήθησαν πρός τά βάθη τῆς Ἀνατολῆς ὅπου καί έχάθησαν. Σέ 773.000 άνέρχονται οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρασίας τῆς Θράκης καί τοῦ Πόντου οἱ έκπατρισθέντες καί όδηγηθέντες στά βάθη τῆς Τουρκίας. (Ένθ' άνωτέρω σελ. 180).

στ.Ἡ έξόντωση έκατοντάδων χιλιάδων χριστιανῶν Ἑλλήνων άπό τίς άσθένειες καί τήν πείνα. Διαβάζομε ότι : *“ Ἡ πλούσια Ἀνατολή πού μποροῦσε νά θρέψει κόσμο καί κόσμο εἶχε άπογυμνωθεῖ άπό τρόφιμα. Ὅλα τά άγαθά της τά μετέφεραν οἱ Γερμανοί στήν πατρίδα τους μέ τό περίφημο “Μπαλκαντσούγκ” τη σιδηροδρομική γραμμή πού εἶχαν κατασκευάσει άπό τή Βαγδάτη ὡς τό Βερολίνο. Ἡ πείνα μαστίζει τήν Σμύρνη ”* (Ένθ' άνωτέρω σελ. 181)

ζ. Ἡ έκδίωξι έκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων χωρίς τίς περιουσίες τους άπό τήν γῆ τῆς Μικρασίας.

Συνοπτικῶς Μικρασιατική καταστροφή έννοοῦμε τόν έκριζωμό τοῦ Ἑλληνισμοῦ άπό τίς προαιώνιες έστίες του στήν Μικρά Ἀσία, στόν Πόντο, στήν Ἀνατολική Θράκη.

Πόσο χριστιανικό αίμα ; Πόση θυσία ; Πόσες ψυχές στό βωμό τῆς Έλληνικῆς Πατρίδος ;

Ὁ μαρτυρικός Ἱεράρχης, ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, εἶχε άρνηθεῖ νά έγκαταλείψει τήν Σμύρνη καί τό ποιμνιό του μαζί μέ τίς άλλες Έλληνικές Ἀρχές, οἱ όποῖες άπεχώρουν έκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καθώς προέλαυνε ὁ Τουρκικός Στρατός,

παρότι ξένοι διπλωμάτες είχαν προθυμοποιηθεί νά τόν βοηθήσουν. Περέμεινε εκεί στο άγαπημένο ποίμνιο του, κοντά στα παιδιά του, έχων αποφασίσει νά θυσιασθεί έκουσίως.

Ο Άγιος Πατέρας μας ήταν ο κορυφαίος μεταξύ τών κληρικών, οί όποιοι έδωσαν τήν ζωή τους εκείνες τίς τραγικές ήμέρες. Από τούς 459 ιερείς τής έπαρχίας Σμύρνης οί 347 βρήκαν οίκτρο θάνατο. Επίσης έμαρτύρησαν αυτή τήν περίοδο καί οί Ιεράρχες : Ο Κυδωνιών Γρηγόριος, ό όποίος έτάφη ζωντανός, ό Μοσχονησίωv Αμβρόσιος, τόν όποίο οί Τοῦρκοι έπετάλωσαν (τοῦ κάρφωσαν δηλαδή πέταλα, ὅπως στά ἄλογα), ό Ικονίου Προκόπιος, ό όποίος απέθανε στήν φυλακή από τίς κακουχίες καί τά βασανιστήρια, ό Ζήλων Εὐθύμιος, φυλακισμένος δέν ἄντεξε τά πολυώδυνα βασανιστήρια περισσότερο από 41 ήμέρες καί απέθανε στήν φυλακή, ἐνῶ καθημερινῶς ἔψαλε τήν νεκρώσιμη ἀκολουθία γιά τόν ἑαυτό του.

Παραθέτομε ἐν συνεχείᾳ ὅσα ἀναφέρει ό καθηγητής τής Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Λεωνίδας Φιλιππίδης, ό όποίος ὑπῆρξε ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου καί καθηγητής τοῦ “Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου” καί τοῦ “Ὁμηρείου Παρθεναγωγείου” Σμύρνης, ὅταν ό Ποιμενάρχης τόν πρόετρεψε νά φύγει ἀπό τήν Σμύρνη γιά νά σωθεῖ :

“Εγὼ θά μείνω, εἶπε, Εἶμαι 54 ἐτῶν, δὶς ἐξωρίσθην καί πλειστάκις ὑπέμεινα τά πάνδεινα ὀνειρευόμενος ἐλληνικὴν καί ἐλευθέραν τήν δούλην πατρίδα. Ἡ πραγματοποιήσις τῶν ὀνείρων μέ εὗρε παρήλικά μέν, οὐχί καί λευκότριχα. Καί ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἐμοῦ, τοῦ καυχωμένου ὅτι, ὅπου πατῶ, ἐκεῖθεν ἀπελαύνεται ό Τοῦρκος, τό ὄνειρον τό λαβόν σάρκα καί ὅστ᾽ ἐξαφανίζεται, διαλύεται, ἀποσυντίθεται. Καί ἰδοὺ πρό τῶν πυλῶν τῆς Σμύρνης τῆς ἐλληνικῆς οἱ σφαγεῖς, Θεέ μου ! Οἶον καί θέαμα καί ἄκουσμα ! Εἰγὼ νά ἐγκαταλείψω τήν Σμύρνην καί τήν Μητρόπολίν μου ; Ποτέ ! Θά μέ καταδιώκῃ ἡ σκιά τοῦ Ἱεροῦ Πολυκάρπου ὡς ἄνανδρον, καί τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, ὡς ἀνάξιον διάδοχόν του. Εἶθε μόνον νά ἀξιούμην τάχιστα νά ἐνωθῶ μετ’ αὐτῶν, καθ’ ὃν καί ἐκεῖνοι τρόπον, διότι ζῶν οὐδέν πλέον θά ἔχω νά ἐλπίζω. Θνήσκων, ἴσως ἐνισχύσω καί ἄλλους, ἵνα μένωσι πιστοὶ εἰς τό καθῆκον καί ποιμαίνωσι τό ποίμνιον ἐκτελοῦντες ὅσα κηρύττουν. Ἴσως, ἴσως τό αἶμα τό ὁποῖον θά χύσῃ ό σφαγεὺς καί μέ τό ὁποῖον θά πορφυρωθῶσιν αἱ χρυσαὶ σελίδες τῆς συγχρόνου ἱστορίας μας καί τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, ἴσως συγκλονίσῃ τήν ἀνθρωπίνην συνείδησιν, ἴσως φωτίσῃ τόν νοῦν καί θερμάνῃ τήν καρδιάν τῶν

*ἰσχυρῶν τῆς Γῆς νά κατανοήσωσιν ὅτι ὁ συντριβόμενος Ἑλληνισμός δέν εἶναι ἀνάξιος
ζωῆς καί ἐλευθερίας ” (Ἐνθ’ ἄνωτ. σελ. 438).*

Ἡ Ἐκκλησία μας κατ’ ἔτος, τήν Κυριακή πρός τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ, ἐπιτελεῖ τήν μνήμη τῶν Μαρτύρων αὐτῶν. Σήμερον κλίνομε μέ
εὐλάβεια καί σεβασμό τό γόνυ τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος μας ἐνώπιον τοῦ
μαρτυρίου καί τῆς θυσίας των. Καταθέτομε τά δαφνόφυλλα τῆς εὐγνωμοσύνης καί
τοῦ σεβασμοῦ μας στήν μνήμη των.

Ἐνθυμούμεθα ὅλους τούς Πατέρες καί Ἀδελφούς μας, οἱ ὅποιοι ἐμαρτύρησαν,
ἐπειδὴ ἦσαν Χριστιανοί καί Ἕλληνες. Ψάλλομε μέ κατάνυξι : “ *Τάς ἀλγηδόνας τῶν
ἀγίων ἅς ὑπέρ σοῦ ἔπαθον δυσωπήθητι Κύριε καί πάσας ἡμῶν τάς ὁδύνας ἴασαι,
Φιλάνθρωπε δεόμεθα ”*

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.